

**LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEK
A CIVIL SZERVEZETEKRŐL
SZÉKESFEHÉRVÁRON**

2002. augusztus

Kutatási beszámoló

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet Közhasznú Társasággal!

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Forgó u. 15.
Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622
www.echosurvey.hu info@echosurvey.hu

A lakossági kutatást az ENIGMA 2001 Társadalomkutató Kft. végezte az Echo Oktatókutató Műhely megbízásából 2002. augusztusában. A kutatóintézetünk kérdezőbiztosai 750 véletlenszerűen kiválasztott székesfehérvári felnőtt lakossal készítettek interjút, személyesen, standard kérdőívek segítségével. A mintavételből eredő kisebb eléréseket ún. többszemponú matematikai súlyozással korrigáltuk. A végleges minta nem, kor és városrészek szerint pontosan reprezentálja Székesfehérvár város teljes felnőtt lakosságát. A kutatási beszámolóban közölt adatok hibahatára az egyes kérdésekre válaszolók számától függően +/- 2-4 százalék. Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden fehérvári felnőtt lakost megkérdeznénk. A kérdőívek felvételére 2002. augusztus 1-18. között került sor.

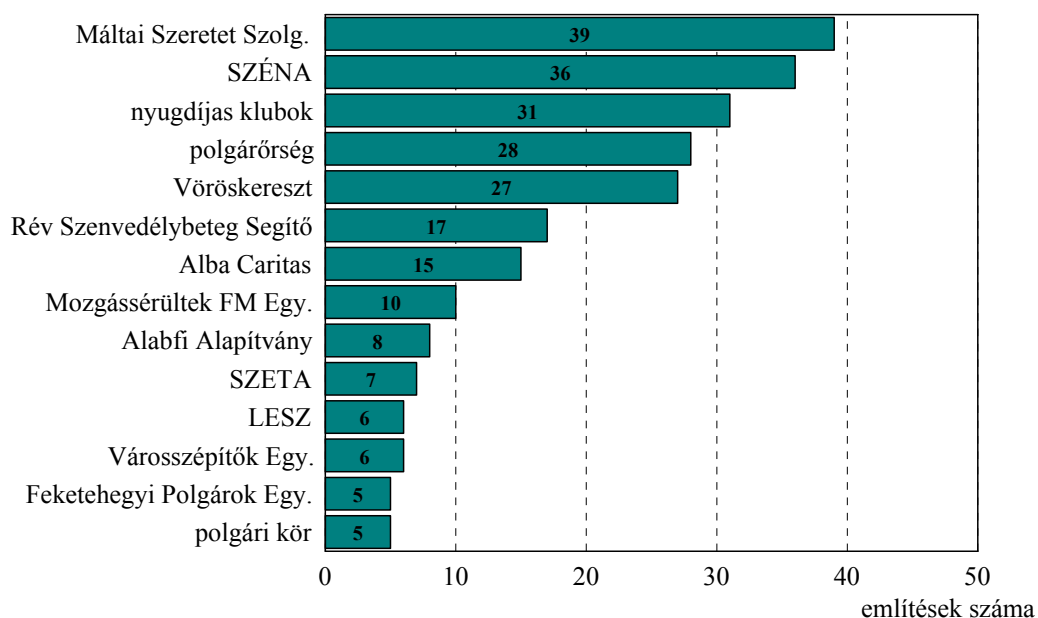
Több kérdésnél azt kértük a válaszolóktól, hogy rangsoroljanak szervezeteket vagy értékeljenek állításokat, különböző területeket, négy, illetve ötfokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százás értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez. A százfokú skálán bemutatott adatok, értékek összevetéséről tudni kell, hogy csak az öt pont feletti eltérések szignifikánsak statisztikailag. Jobb áttekinthetőség kedvéért több kérdésnél mérleg-indexre átszámítva közöljük a százalékos adatokat. A mérleg-indexen a pozitív véglet a plusz 100-as, a semleges, változatlan érték a 0, és a negatív válaszok pedig a mínusz 100-as értéket kapták.

Az adatfelvétel idején a választói névjegyzékben 85.141 fő szerepelt. A kutatás során minden választókerületben lélekszám arányos mintát vettünk, így nagyjából kerületenként minden 110. felnőtt lakost kérdeztük meg.

1. Részvétel a nonprofit szektorban

A civil szervezetekkel kapcsolatos lakossági vélemények között először arra voltunk kíváncsiak, hogy a kérdezettek milyen, a városban tevékenykedő civil szervezetekről hallottak, illetve ők maguk tagjai-e valamilyen civil szervezetnek. A válaszadók 31 százaléka tudott valamilyen – a városban működő - civil szervezetet megnevezni, a legtöbben a Máltai Szeretet Szolgálat, illetve a Székesfehérvári Regionális Nagycsaládosok Egyesületének létezéséről hallottak.

Milyen fehérvári civil szervezetről hallott?

Ez a 31 százalék kilencre csökkent, mikor olyan szervezetekre voltunk kíváncsiak, amelyek jelentős befolyással vannak a város életére. A kérdezettek pontosan egyötöde egyenesen kijelentette, hogy ilyen szervezetek nincsenek Fehérváron. Ebben a kontextusban a legtöbbet említett szervezet a polgárórség, a SZÉNA, a Vöröskereszt és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Székesfehérvári Csoportja volt (8-10 említés). Ezekon kívül egy-két említést kapott még: Alba Caritas, Civil Ház, Meteor, Rév, Városszépítők, SZETA, LESZ, Fehérvári Polgárok Egyesülete, Viktória Rehabilitációs Központ, Mozgássérültek Fejér Megyei Egyesülete, Alba Régia Néptáncgyűttes és az Alba Volán SE.

Az általános ismertséggel kapcsolatos említési arányoknál jóval alacsonyabb százalékokat kaptunk arra a kérdésre, hogy hány válaszadó tagja valamilyen civil szervezetnek. Mi négy típust soroltunk fel. Öt százalék tagja valamilyen egyesületnek, 4 százalékuk klubnak, valamint egy-egy százalék alapítványnak és valamilyen szövetségnek. Mivel egy személy akár több szervezetben is tag lehet (bár a válaszadók mindössze egy százaléka számolt be többes tagságról), a kategóriákat összevontuk és ez alapján az derült ki, hogy a fehérvári 18 évesnél idősebb lakosság közel tíz százaléka tagja valamilyen nonprofit szervezetnek.

Ez a tagság eltérő az egyes társadalmi-demográfiai csoportokban. A férfiak nagyobb arányban vállalnak tagságot, mint a nők. Elgondolkodtató információ, hogy a tagság az átlagosnál alacsonyabb a 30 év alattiak, míg magasabb a 45 év felettek körében.

Csoport	Tagság civil szervezetekben (%)
Férfiak	12.9
Nők	6.8
18-29 évesek	6.9
30-44 évesek	7.6
45-59 évesek	14.4
60 év feletti	13.1
max. 8 általánost végzetek	7.4
szakmával rendelkezők	7.2
érettségizettek	10.5
diplomások	13.5
1 fős háztartás	8.6
2 fős háztartás	11.8
3 fős háztartás	7.3
4 fős háztartás	9.8
5 vagy több fős háztartás	10.6
havi összkereset 50e Ft alatt	8.8
havi összkereset 50e-150e Ft	11.7
havi összkereset 150e Ft felett	11.0
max. 15 éve él a városban	5.7
15 évnél régebben él a városban	12.0
itt született a városban	8.5
Aktív	8.3
nyugdíjas	12.8
egyéb inaktív	9.7
Főátlag	9.6

A szerepvállalási hajlandóság együtt nő az iskolai végzettséggel, a diplomások körében csaknem kétszer annyian vannak, akik tagjai valamilyen civil szervezetnek, mint az

érettségivel nem rendelkezők körében. Az átlagosnál alacsonyabb a civil szerepvállalás azok esetén, akik nem olyan régi lakói a városnak, de ez az összefüggés nem lineáris, vagyis nem jelenti azt, hogy aki régebben lakik itt, abban nagyobb a civil szerepvállalás iránti késztetés. Végül az átlagosnál nagyobb arányban tagok a nyugdíjasok (mint ez az életkori különbségekből látható volt), nekik valószínűleg sokkal több idejük van a különböző hobbi-szervezetekben való tevékenységekre.

Kíváncsi voltunk arra is, hogy akik nem tagjai semmilyen civil szervezetnek, azok vajon tudnának-e találni olyan szervezetet, amelyek megfelelnek az érdeklődési körüknek. Erre a kérdésre 14 százalék válaszolt igennel (leginkább valamilyen egészségügyi vagy szociális támogató, segítő szervezetet találhatnak.) Ez az arány fokozatosan csökken a korrallal (19-ről 7 százalékra), ugyanakkor nő a kereset növekedésével és megnégyszerezedik az iskolai végzettséggel (6-ről 24 százalékra). Ez azt mutatja, hogy jobbra a fiatal, magasabban iskolázott és tehetősebb réteg tudna találni olyan szervezetet, amelyik megfelel az érdeklődési körüknek. Az iskolázottság és a jövedelem, mint láttuk valóban együtt jár egy magasabb civil aktivitással, de az életkor jelenleg éppen ellentétes hatással van erre.

2. A nonprofit szektor jellemzői

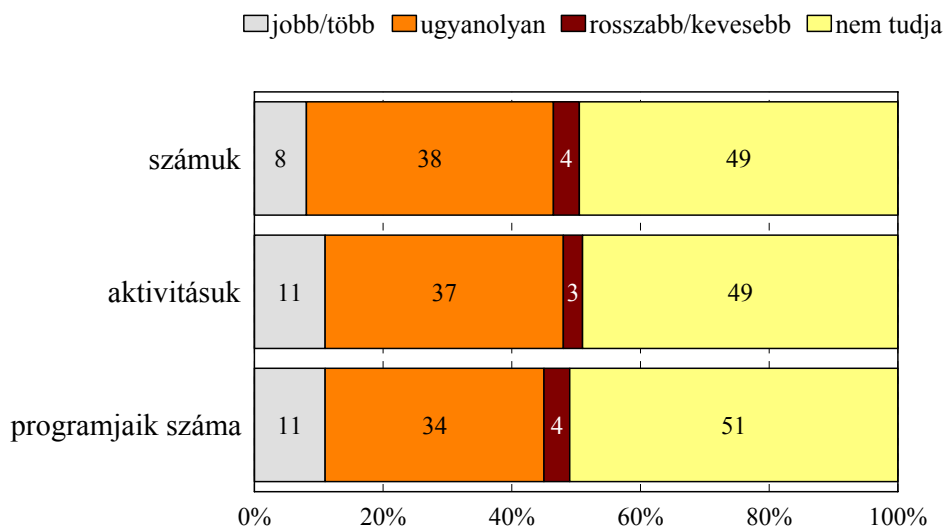
Kérdés persze, hogy az emberek mennyire tartják fontosnak a civil szervezetek működését a városban. Amikor erre kérdeztünk rá, akkor a válaszok a százfokú skálán 72 pontot tettek ki, vagyis a megkérdezettek szemében a városi civil jelenlét igen fontosnak bizonyult.

Csoport	A civil szervezetek működésének fontossága százfokú skálán
Férfiak	70
Nők	73
18-29 évesek	69
30-44 évesek	74
45-59 évesek	74
60 év feletti	69
Max. 8 általánost végzetek	67
Szakmával rendelkezők	72
Érettségizettek	70
Diplomások	78
1 fős háztartás	72
2 fős háztartás	68
3 fős háztartás	76
4 fős háztartás	70
5 vagy több fős háztartás	71
Havi összkereset 50e Ft alatt	68
Havi összkereset 50e-150e Ft	71
Havi összkereset 150e Ft felett	70
Max. 15 éve él a városban	71
15 évnél régebben él a városban	73
Itt született a városban	70
Aktív	74
Nyugdíjas	70
Egyéb inaktív	66
Tagja valamilyen civil szervezetnek	80
Nem tagja civil szervezetnek	70
Főátlag	72

Ez a fontosság természetesen nem egyforma az egyes válaszadói csoportokban, bár a különbségek nem igazán nagyok. Két dolog mindenesetre említésre méltó. Az egyik, hogy nem meglepő módon a civil szervezetekben tagságot vállalók fontosabbnak ítélték ezt, a másik pedig az, hogy az iskolai végzettséggel együtt nő a kérdés fontossága a válaszadók szemében. Bár ezek egyike sem újdonság, arra azért érdemes felhívni a figyelmet, hogy az

iskolai végzettség tekintetében igazából csak a diplomások véleménye tér el az átlagtól, az érettségizettek e tekintetben inkább az alacsonyabb végzettségűekhez állnak közelebb.

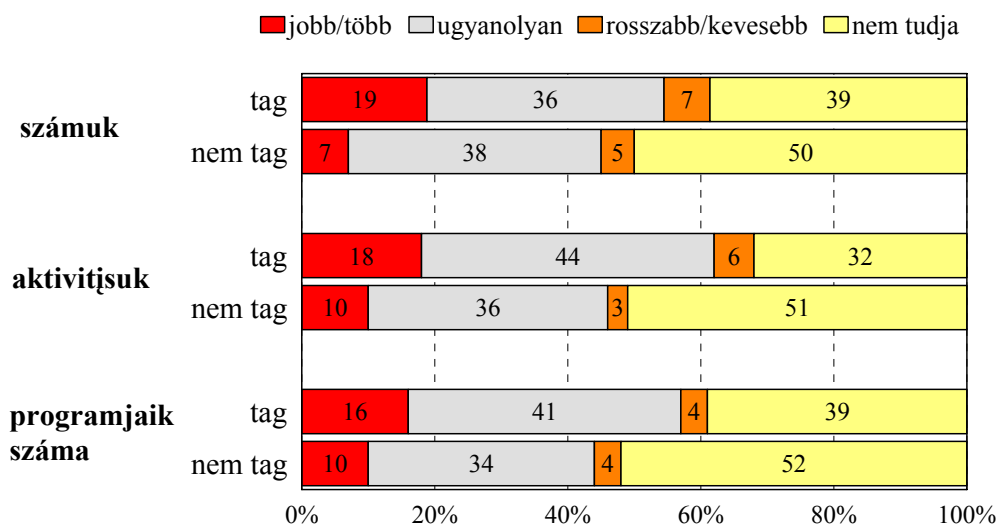
A városi civil szervezetek összehasonlítása az országos átlaggal

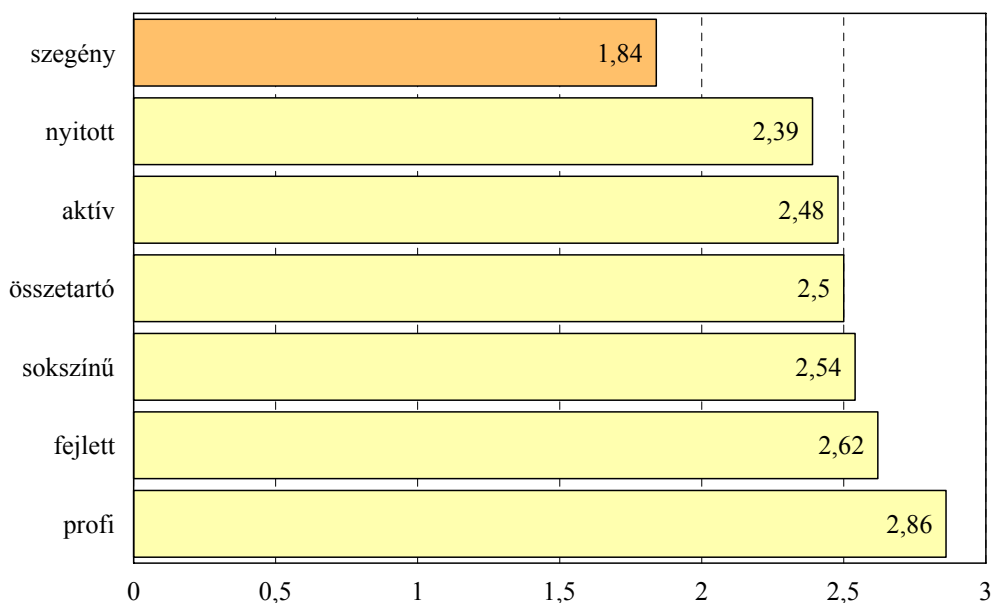
Amikor megpróbáltuk feltárni, hogy a kérdezettek szerint a fehérvári civil élet az országos átlagnál jobb-e, vagy sem, akkor azt tapasztaltuk, hogy az erre vonatkozó kérdéseknél nagyon magas a bizonytalan válaszadók aránya, 49-51 százalék volt azok aránya, akik elkerülték a választ. Akik viszont válaszoltak, azok jelentős többségben nem láttak eltérést a fehérvári és az országos helyzet között egyik dimenzióban sem. 3-4 százalék gondolta, hogy a városi helyzet rosszabb, 8-11 százalék, hogy jobb. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az emberek általában valamivel jobbnak látják a közvetlenül is megélt helyzetet az országosnál, akkor azt mondhatjuk, hogy a fehérvári civil szektor a megkérdezettek szerint lényegében semmiben nem tér el az országostól.

Különbséget e tekintetben csak az életkor és a jövedelem okoz a válaszadók között. Az idősebbeknek mindhárom dimenzióban jobb a véleménye az átlagnál, míg a fiatalabbak inkább az "ugyanolyan" válaszkategória felé hajlanak. Pozitívabban vélekedtek az átlagnál a magasabb keresetűek is, ugyanakkor érdekes, hogy sem az iskolai végzettség, sem pedig a helyben lakás időtartama nem okoz szignifikáns eltérést a kérdésben.

A városi civil szervezetek összehasonlítása az országos átlaggal

A városi civil szektor jellemzése

Kézenfekvőnek tűnik az összehasonlítás az alapján, hogy valaki tagja-e civil szervezetnek. Feltételezhető volt, hogy a tagság véleménye eltér a főátlagtól, ha másban nem, akkor a bizonytalanok számában, hiszen ők nagyobb arányban nyilvánítanak véleményt e

kérdésben. Ez be is igazolódott, és az is kiderült, hogy aki civil szervezetben vállal valamilyen szerepet, az pozitívabban látja a szektor helyzetét a városban (6-13 százalékkal több pozitív válaszadó). Ez az eltérés azonban jobbra a bizonytalan válaszadók számából fakad, a kritikusok kis tábora stabil maradt a civil szervezetben résztvevők körében is.

A városi civil szektor jellemzésére hét ellentéppárral is rákérdeztünk (szegény-vagyonos, nyitott-zárt stb.). Ezen ellentéppárok közül hatnál a pozitív tag került erőteljesebben hangsúlyozásra, ami azt mutatja, hogy a kérdezettek véleménye elég támogató a városi civil szektorral kapcsolatban, hiszen azt nyitottnak, aktívnak, összetartónak és sokszínűnek látják. A legegységesebb vélemény azonban arra vonatkozott, hogy a városi civil szektor mindenekelőtt szegény, mint ezt az alábbi ábra is mutatja (az átalakított értékek minél alacsonyabbak, annál hangsúlyosabb a válaszadók véleménye).

Csoport	A civil szféra helyzetének változása
Férfiak	3.54
Nők	3.63
18-29 évesek	3.40
30-44 évesek	3.71
45-59 évesek	3.64
60 év feletti	3.66
Max. 8 általánost végzetek	3.66
Szelmával rendelkezők	3.55
Érettségizettek	3.50
Diplomások	3.77
1 fő háztartás	3.67
2 fő háztartás	3.48
3 fő háztartás	3.65
4 fő háztartás	3.70
5 vagy több fő háztartás	3.42
Havi összkereset 50e Ft alatt	3.24
Havi összkereset 50e-150e Ft	3.64
Havi összkereset 150e Ft felett	3.59
Max. 15 éve él a városban	3.66
15 évnél régebben él a városban	3.59
Itt született a városban	3.57
Aktív	3.61
Nyugdíjas	3.64
Egyéb inaktív	3.45
Tagja valamilyen civil szervezetnek	3.75
Nem tagja civil szervezetnek	3.56
Főátlag	3.59

Egy dolog, hogy milyenek vélik a civil szektor helyzetét jelenleg a városban a válaszadók, és egy másik kérdés, hogy folyamatában ez hogyan néz ki. Arra is választ kerestünk, hogy az elmúlt 4-5 évben hogyan változott a civil szervezetek helyzete a városban. Erre igen nagy arányban feleltek "nem tudom"-mal a válaszadók, összesen 63 százalék volt a bizonytalanok aránya. Akik vállalkoztak ennek a kérdésnek a megítélésére, azok többségében inkább javulást láttak (22 százalék), mintsem romlást (3 százalék). Az eredeti ötfokú skálán kifejezve ahol 5 a nagy javulás, míg 1 a jelentős romlás, ez 3.59 pont.

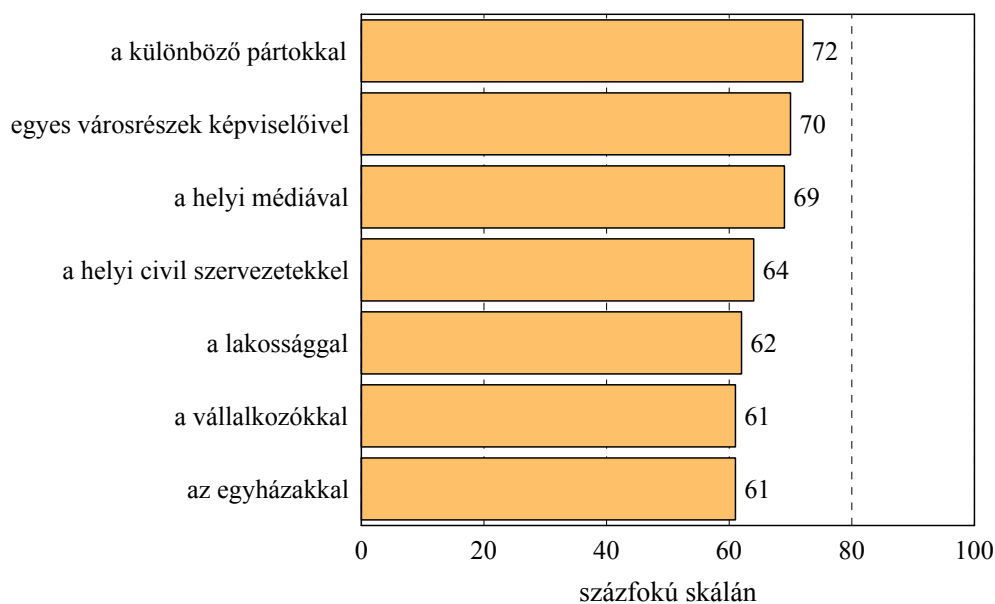
Kivetítve ezt a kérdést is a fehérvári válaszadók különböző csoportjaira azt láthatjuk, hogy a férfiak, a 30 év alattiak, az érettségizettek és az alacsony keresetűek az átlagosnál negatívabbra értékelték ezt a változást. Ezzel együtt a három pontos középérték alá nem került egyik csoportban sem az érték. Azt viszont fontos kiemelni, hogy akik civil szervezetek tagjai, azok az átlagosnál jobbra értékelték az elmúlt évek változásait.

3. Együttműködés a civil szektorral

A székesfehérvári civil szektor erősségét nagyban befolyásolja, hogy az önkormányzat mennyiben tekinti a nonprofit szektort partnernek. Ezt a kérdést nem külön tettük fel, hanem inkább a civileket egy listába foglaltuk és arra voltunk kíváncsiak, hogy a felsoroltakkal milyen mértékű az önkormányzati együttműködés.

A százfokú skálán mért adatok egy viszonylag szűk intervallumban mozognak 61 és 72 pont között, ami azt mutatja, hogy az önkormányzat azért törekszik arra, hogy mindenkivel együttműködjön – legalábbis a lakosság véleménye szerint. Azért az elgondolkodtató, hogy a sor elején a pártok állnak, akiket a képviselők követnek, míg a civilek a középmezőnyben foglalnak helyet.

Mennyire törekszik az önkormányzat hogy együttműködjön...

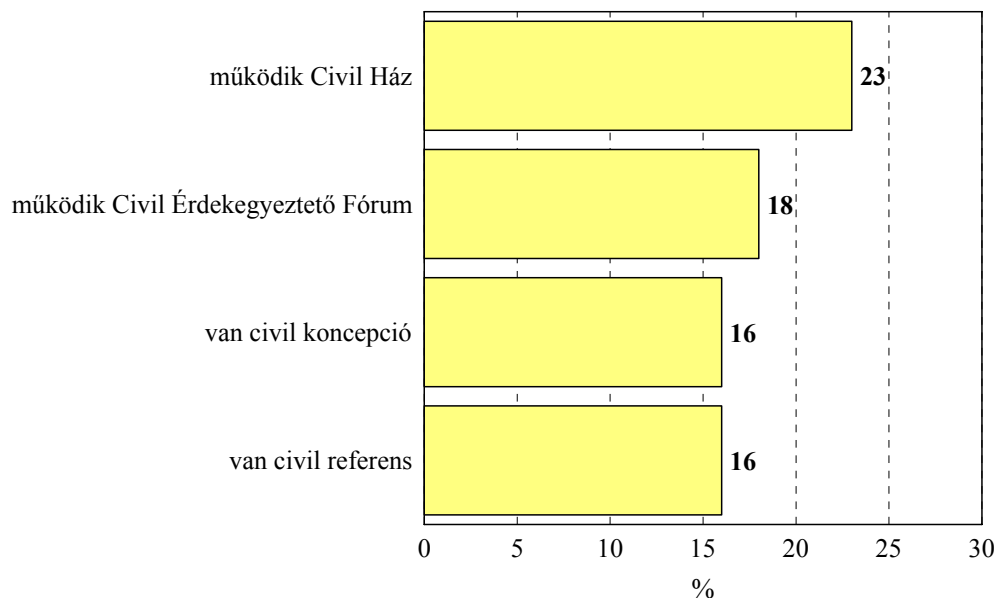
Mivel a válaszok egy viszonylag szűk intervallumba estek, lehetőség nyílt a lista hét elemének összevonására egyetlen indexben, ami az önkormányzat általános együttműködési hajlandóságát mutatja be. Ez százfokú skálára vetítve 66 pont, ami a fentiek átlagának felel meg. Ezzel az indexszel ki lehet mutatni a lakosság egyes csoportjai közti véleménykülönbséget. Az alábbi táblázatból az látszik, hogy az önkormányzat együttműködési készségét magasabbra értékelik az idősebbek, a nyugdíjasok és az egy fő háztartások (ez a három kategória természetesen szorosan összefügg). Ami viszont

érdekesebb, hogy azok, akik tagjai valamilyen civil szervezetnek az átlagnál szignifikánsan alacsonyabbra értékelik ezt a készséget (59 pont).

Csoport	Az önkormányzat együttműködési törekvésének értékelése (százfokú skálán)
Férfiak	64
Nők	68
18-29 évesek	63
30-44 évesek	65
45-59 évesek	68
60 év felettiek	70
max. 8 általánost végzettek	67
szakmával rendelkezők	65
Érettségizettek	65
Diplomások	66
1 fős háztartás	71
2 fős háztartás	64
3 fős háztartás	68
4 fős háztartás	64
5 vagy több fős háztartás	60
havi összkereset 50e Ft alatt	64
havi összkereset 50e-150e Ft	65
havi összkereset 150e Ft felett	67
max. 15 éve él a városban	59
15 évnél régebben él a városban	70
itt született a városban	64
Aktív	65
Nyugdíjas	70
Egyéb inaktív	62
Tagja valamilyen civil szervezetnek	59
Nem tagja civil szervezetnek	67
Főátlag	66

Az önkormányzat számos kezdeményezésben igyekszik valóban együttműködni a civil szektorral. Ezek közül négyet soroltunk fel, arra keresve a választ, hogy mennyire közismertek. A legtöbben (a válaszadók egynegyede) a Civil Házzal tudták, hogy létezik, a másik három kezdeményezés a kérdezettek 16-18 százaléka előtt volt ismert.

Hallott-e arról, hogy Székesfehérváron...

Összevonva a négy elemet, jól látható, hogy a fehérváriak mely csoportjai tájékozottabbak az átlagnál jobban az önkormányzat civil kezdeményezéseivel kapcsolatban. Az index 0 és 4 között vehetett fel értéket, annak megfelelően, hogy hány kezdeményezést ismert valaki. Mivel a kérdezettek többsége egyet sem ismert, ezért a főátlag 0.73-ra jött ki. Egynél magasabb értéket csak két csoport körében mértünk, az egyik a diplomások, akik minden tekintetben jobban informáltak az átlagnál, a másik pedig a civil szervezetekben tagságot vállalók, akik ennek a ténynek köszönhetően tudnak több kezdeményezésről, mint a kevésbé aktív társaik.

Az átlagnál kevésbé informáltak a 60 év felettek, a legfeljebb nyolc általánossal rendelkezők, a nyugdíjasok és az alacsony jövedelműek (ez a négy kategória megint összefügg).

Csoport	Tájékozottság a fehérvári civil struktúráról (0-4 átlag)
Férfiak	0.77
Nők	0.70
18-29 évesek	0.77
30-44 évesek	0.73
45-59 évesek	0.76
60 év felettek	0.59
max. 8 általánost végzettek	0.40

szakmával rendelkezők	0.54
Érettségizettek	0.84
Diplomások	1.12
1 fős háztartás	0.48
2 fős háztartás	0.84
3 fős háztartás	0.82
4 fős háztartás	0.64
5 vagy több fős háztartás	0.85
havi összkereset 50e Ft alatt	0.52
havi összkereset 50e-150e Ft	0.84
havi összkereset 150e Ft felett	0.86
max. 15 éve él a városban	0.82
15 évnél régebben él a városban	0.72
itt született a városban	0.70
Aktív	0.75
Nyugdíjas	0.55
egyéb inaktív	0.93
tagja valamilyen civil szervezetnek	1.33
nem tagja valamilyen civil szervezetnek	0.67
Főátlag	0.73

Mit gondol, az alábbi problémák megoldásában az állami intézményeknek, az önkormányzatnak, a civil szervezeteknek, a cégeknek vagy családoknak kell a legnagyobb szerepet vállalnia?

	állami intézmények	önkor- mányzat	civilek	cégek	csalá- dok	nem tudja
lakás gondok	55	35	-	-	8	2
droghelyzet	42	12	8	-	35	3
dohányzás	19	8	8	1	60	4
bűnözés	66	12	1	-	18	2
munkanélküliség	66	28	-	5	-	1
továbbtanulás	67	16	1	-	15	1
egészségügyi ellátás	79	18	1	-	-	2
hajléktalanok	45	45	8	-	1	1
környezetvédelem	53	33	7	4	1	2
szegénység	79	15	2	2	1	1
fogyatékos emberek problémái	61	19	14	1	3	2
idősek helyzete	66	20	5	-	7	2

százalékos megoszlás

Kérdés természetesen, hogy a különböző társadalmi problémák megoldásában a lakosság kinek a szerepét látná elsődlegesnek. A kérdőívben 12 probléma volt felsorolva, és a válaszadóknak meg kellett jelölni, hogy az állam, az önkormányzat, a civilek, a cégek vagy a

családok szerepe lenne az elsődleges a megoldásukban (csak egy választ lehetett megjelölni).

Nem meglepő módon az összes probléma esetén a megoldást elsősorban az államtól várják a fehérváriak. Az egyedüli kivétel a dohányzás, amely elsősorban a családok ügyének tűnik és a hajléktalanok ügye, ahol „holtverseny” alakult ki az állam és az önkormányzat között. A megoldandó feladatok nagy többségében az állam után az önkormányzaté a felelősség, leszámítva a már említett dohányzást, továbbá a drogfogyasztást és a bűnözést (ez utóbbinál meglepő a családok előtérbe helyezése az önkormányzattal szemben). A civil szervezetek ott kapták a legtöbb (noha relatíve kevés) említést, ahol az állam és az önkormányzat szerepe csökkent. Érdekes, hogy a civil szervezetek ilyen szerepének megítélésekor nem volt szignifikáns különbség aszerint, hogy valaki tagja-e civil szervezetnek, vagy sem.

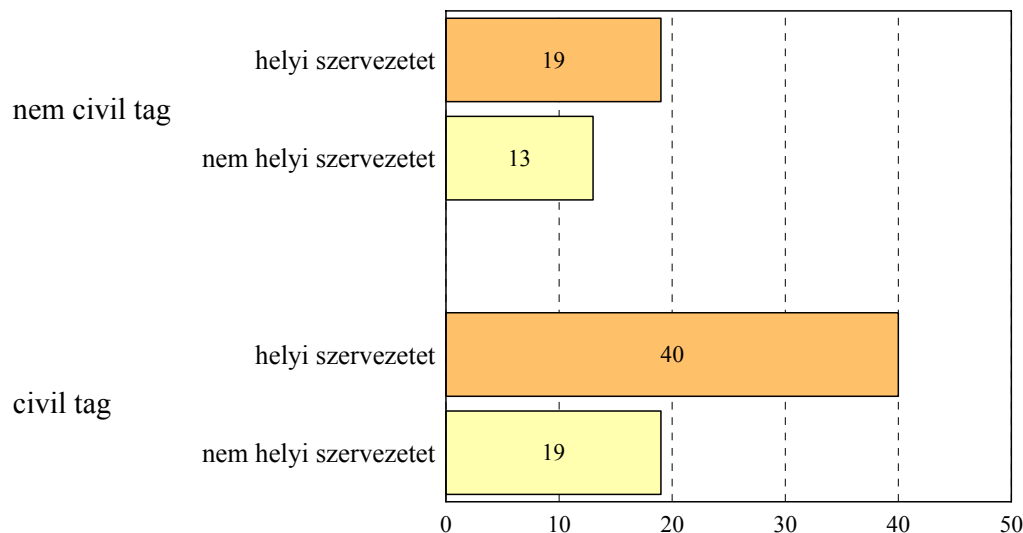
A civil szektorban való szerepvállalás nemcsak a tagsággal történhet közvetlen módon, hanem közvetetten is, azzal, hogy valaki támogatást nyújt nekik. Mi a lehetséges támogatások közül négyre kérdeztünk rá: önkéntes munka, készpénz, természetbeni adomány, SZJA 1 százaléka. Ezek közül leginkább az adó 1 százaléka volt az ami a legtöbb embert megmozgatta: helyi szervezetet a kérdezettek 14, nem helyit pedig 8 százaléka támogatta az adója egy százalékával.

A civil szervezetek támogatási formái (%)

	helyi civil szervezetet támogatott	nem helyi civil szervezetet támogatott
SZJA 1 százaléka	14	8
készpénz	5	5
természetbeni adomány	4	2
önkéntes munka	4	1

Összességében a kérdezettek közel egyötöde támogatott valamilyen helyi civil szervezetet, míg a nem helyi szervezeteknél ez az arány 13 százalék. Nem meglepő módon, akik tagjai valamilyen szervezetnek, azok esetén a támogatási hajlandóság jóval nagyobb, és ez a különbség elsősorban a helyi szervezeteknek adott támogatás tekintetében áll fent.

A civil szervezetek támogatása (%)

Az elemzés kimutatta, hogy a helyi és nem helyi szervezet között különbséget tesznek a támogatók. A korrelációs együttható 0.18^1 , ami szignifikáns ugyan, de jól mutatja, hogy a preferenciák hogyan oszlanak meg. Ha a két dimenziót kizárásos módszerrel egy táblázatban ábrázoljuk, akkor az derül ki, hogy a kérdezettek 27 százaléka támogatott valamilyen civil szervezetet valamilyen formában, többen támogatták a helyi szervezeteket, mint a nem helyieket, és végül 5 százalék támogatott egyaránt helyi és nem helyi szervezetet (ami azt is mutatja, hogy ez esetben legalább két támogatásról volt szó).

A civil szervezetek támogatás aránya (%)

	nem támogatott nem helyi civil szervezetet	támogatott nem helyi civil szervezetet
nem támogatott helyi civil szervezetet	73	8
támogatott helyi civil szervezetet	14	5

Összevonva a támogatási formákat és a célszervezeteket, vagyis alapul véve azt a 27 százalékot, aki legalább egyszer nyújtott valamilyen támogatást bármilyen civil szervezetnek, meg tudjuk mutatni a fehérvári válaszadói csoportok közti különbségeket.

¹ 0.01-es szignifikancia szint mellett.

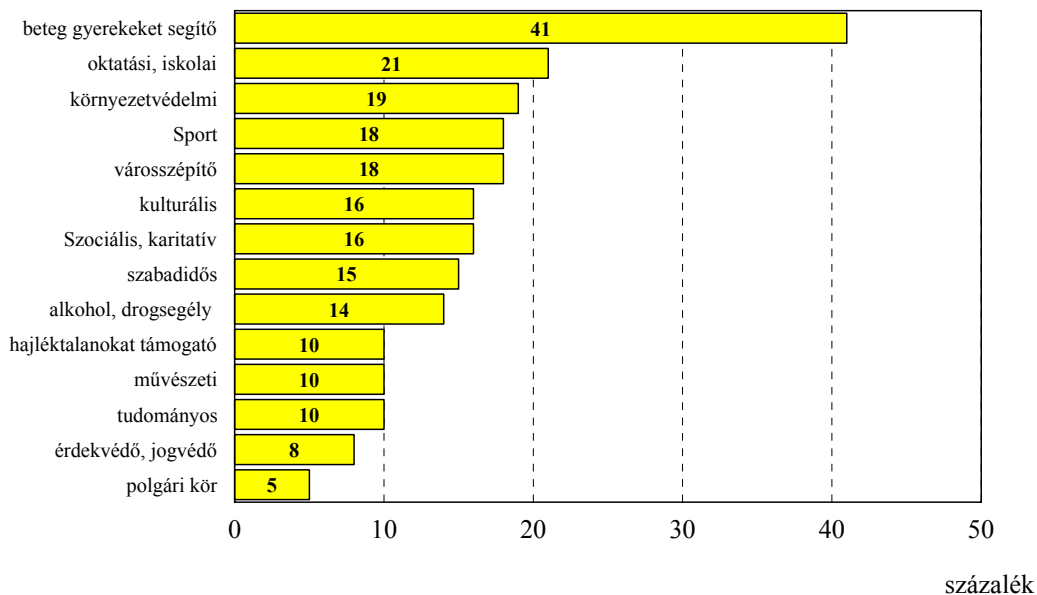
Csoport	A civil szervezeteket támogatók aránya (%)
férfiak	30
nők	24
18-29 évesek	25
30-44 évesek	33
45-59 évesek	29
60 év feletti	16
max. 8 általánost végzetek	14
szakmával rendelkezők	27
érettségizettek	27
diplomások	40
1 fős háztartás	21
2 fős háztartás	23
3 fős háztartás	34
4 fős háztartás	28
5 vagy több fős háztartás	32
havi összkereset 50e Ft alatt	11
havi összkereset 50e-150e Ft	28
havi összkereset 150e Ft felett	41
max. 15 éve él a városban	24
15 évnél régebben él a városban	27
itt született a városban	27
aktív	34
nyugdíjas	15
egyéb inaktív	22
tagja valamilyen civil szervezetnek	51
nem tagja valamilyen civil szervezetnek	24
Főátlag	27

A táblázatból látszik, hogy a férfiak aktívabbak a támogatásban, mint nők. Az életkort nézve a 30-59 közötti korosztály tűnik aktívabbnak, mint a fiatalabbak, vagy az idősebbek (mely utóbbiaknak valószínűleg kevesebb a jövedelme, nem beszélve arról, hogy nagy részük nem adóalany). A támogatási hajlandóság együtt nő az iskolai végzettséggel, de megint csak a diplomásoknál kiugró, az érettségizettek újra az alacsonyabb végzettségűekhez állnak inkább közelebb. Jelentősen nő a támogatási hajlandóság a jövedelem emelkedésével, míg lényegében semmi különbséget nem okoz, hogy valaki mióta lakik a városban. Végül, mint láttuk, a civil szervezetek tagsága kétszer olyan adományozó, mint az a réteg, akik nem tagok.

A korábban említett támogatási lehetőségek közül az önkéntes munkáról részletesebben is meg akartuk tudni, hogy pontosan milyen jellegű civil szervezetben vállalnának önkéntes munkát a kérdezettek. Az általunk felsorolt 13 lehetőségből a legtöbben a

beteg gyerekeket segítő önkéntes munkát jelölték meg – feltehetően ez indította meg legjobban a válaszadókat.

Milyen jellegű civil szervezet munkájában venne részt önkéntesként?

A fenti lehetőségek – mint a faktoranalízis után kiderült – három csoportra oszthatók, melyek elkülönültek a válaszokban. Az első a környezetvédelmi és városszépítő irány, aki a kettő közül bármelyikben vállalna önkéntes munkát, az a másikban is nagyobb arányban tenné ezt. A második csoport egyfajta szociális „gyűjtőcsoport”, amelyben a beteg gyerekek segítése, a hajléktalanok támogatása, illetve az alkohol- és drogsegély szerepelt. Érdekes, hogy az általános karitatív irány nem itt jelent meg a leginkább dominánsan. Ez a két csoport két világos irányultságot feltételez a válaszadóktól. A harmadik csoport az összes többi, ami csak első látásra tűnik egyfajta maradék-elnak, ha jobban megnézzük, akkor láthatjuk, hogy olyan irányokról van szó, amelyekben kevesebb az altruista vonás, esetleg több a várt haszon a részvételtől vagy pedig lazább lekötöttséget/elhivatottságot igényel.

Összevonva a 13 kategóriát, azt mondhatjuk, hogy a kérdezettek csaknem kétharmada, 64 százaléka tudott mondani olyan területet, ahol esetleg vállalna valamilyen civil szervezetben önkéntes munkát. Ez első látásra igen nagy arány, de kijózanító adatként ott van az az 5 százalék, aki ténylegesen is vállalt már ilyet. (A potenciális önkéntesek aránya valahol a két szám között van, de valószínűleg közelebb az öthöz, mint a hatvannégyhez.)

Mindenesetre arra ez az arány is alkalmas, hogy megmutassuk a fehérvári felnőttek csoportjai közötti különbségeket.

Csoport	Önkéntes munka elől el nem zárkózók aránya (%)
férfiak	65
nők	63
18-29 évesek	80
30-44 évesek	67
45-59 évesek	55
60 év felettiek	32
max. 8 általánost végzettek	47
szakmával rendelkezők	67
érettségizettek	68
diplomások	69
1 fős háztartás	54
2 fős háztartás	53
3 fős háztartás	73
4 fős háztartás	73
5 vagy több fős háztartás	70
havi összkereset 50e Ft alatt	62
havi összkereset 50e-150e Ft	63
havi összkereset 150e Ft felett	73
max. 15 éve él a városban	75
15 évnél régebben él a városban	55
itt született a városban	69
aktív	71
nyugdíjas	39
egyéb inaktív	77
tagja valamilyen civil szervezetnek	69
nem tagja valamilyen civil szervezetnek	63
Főátlag	64

Mint a táblázatból látszik, az önkéntes munkára való hajlandóság az átlagosnál nagyobb a legalább valamilyen szakmával rendelkezők, a nagyobb családokban élők és a magasabb jövedelműek körében. Az életkorra együtt rohamosan csökken ez az arány, míg némiképp meglepő, hogy a civil szervezetekben tagságot vállalók és a nem tagok közti különbség éppen hogy csak szignifikáns.

A civil blokk végén arra kerestük a választ, hogy a helyi médiában mekkora szerepet kap a fehérvári civil szektor. Mi hét médiumot soroltunk fel, melyek közt voltak a nyomtatott sajtó, az elektronikus sajtó és az Internet képviselői is.

Ön szerint a székesfehérvári civil szervezetekről, illetve azok rendezvényeiről, szolgáltatásairól szóló tudósításokból a helyi médiában túl sok, megfelelő vagy túl kevés van?

	túl sok	megfelelő	túl kevés	nem tudja
Fejér Megyei Hírlap	2	55	23	20
Fehérvári Polgár	3	56	16	25
Fehérvár TV	2	44	27	27
Fehérvár Rádió	3	38	22	37
Rádió 1	1	30	20	49
Vörösmarty Rádió	1	30	18	51
index.fehérvár	1	18	10	71

százalékos megoszlás

Általában az mondható el, hogy csak egy elenyésző kisebbség gondolta, hogy a médiában túl sok teret kapnak a civilek, a kérdezettek többsége szerint ez az arány minden médium tekintetében inkább megfelelő, semmint kevés. Az egyes médiumokról persze eltérő arányban tudtak véleményt nyilvánítani a kérdezettek, a Fejér Megyei Hírlapot például négyötödük tudta értékelni, míg az index fehérvári kiadását alig egyharmaduk. A legtöbb "kritika" e téren a Fehérvár TV-nek szólt, de itt is csak a kérdezettek bő egynegyede kevesellte a civil szerepvállalást, míg a leginkább elégedettek a Fehérvári Polgárral és a Fejér Megyei Hírlappal voltak a válaszadók – igaz ezt befolyásolta az adott médiumok ismertsége is.